

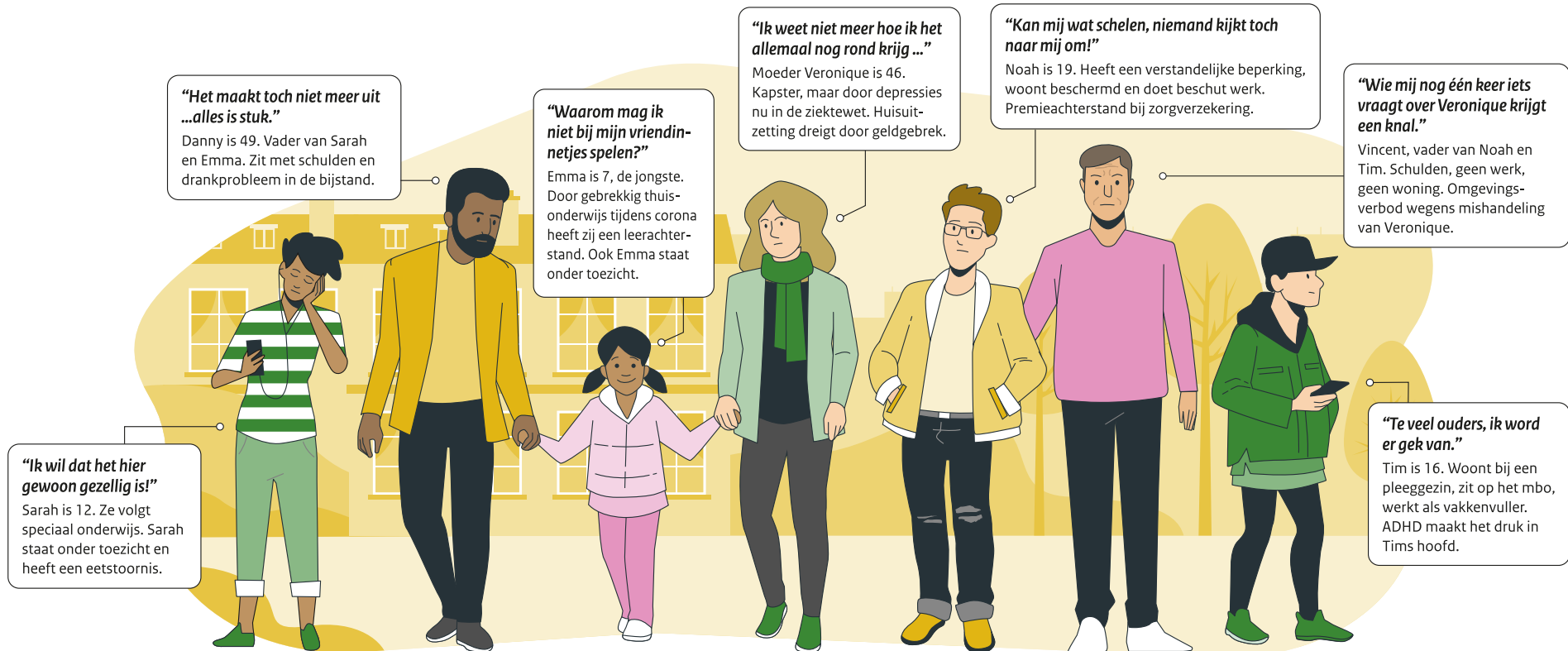
Hulp op maat effectief bij multiprobleemgezinnen

Waar gaat deze publicatie over?

Halverwege 2020 vroegen de werkgroep Halsema en het Manifest 15 burgemeesters aandacht voor de sociale impact van de coronacrisis (voor kwetsbare groepen). Mede daarom zijn acties uit bestaande programma's versneld, extra maatregelen genomen, professionals ondersteund en is met actieonderzoek geleerd. Urgente casuïstiek waar gemeenten zelf niet uitkomen, is interbestuurlijk langs vier lijnen besproken:

1. Wat kunnen we er vandaag nog aan doen?
2. Wat kunnen we er morgen aan doen?
3. Wat kunnen anderen hiervan leren?
4. Welke oplossingen zijn op de langere termijn nodig (systeemoplossingen)?

Deze publicatie bevat een overzicht van wat tussen september 2020 tot november 2021 is gedaan om de sociale impact voor kwetsbare groepen te verzachten.

Het gezin: zonder maatwerk gaat het mis!

Wat werkt uiteindelijk? Samen naar de situatie als geheel kijken, en analyseren wat het onderliggende probleem is. De oplossing die je dan ziet, kost vaak maar een fractie van wat anders nodig zou zijn als iedereen afzonderlijk naar hun eigen deel blijft kijken.

De praktijk: hoe kan het overál beter?

Dat maatwerk kán en grote voordelen heeft, wordt steeds duidelijker. Maatwerk vraagt echter wel wat van organisaties en professionals. Gemeenten maken hiervoor ruimte in beleid. Professionals krijgen training en ondersteuning. Zo ontstaat overal een nieuwe maatwerkroutine.

Het systeem: hoe verbeteren we de spelregels?

Het maatwerkdenken heeft stevig postgevat in de praktijk. Nu is het aan de overheden om de professionals hierin beter te equiperen. Nieuwe wet- en regelgeving verankert maatwerk en maakt het makkelijker. In alle onderdelen van het sociaal domein.

Integraal leren en bespreken van complexe casuïstiek

In de periode van september 2020 - november 2021 kwamen gemeenten, VNG en de departementen VWS, OCW, BZK, J&V en SZW, met regelmaat ambtelijk, informeel en digitaal samen om urgente casuïstiek als gevolg van coronacrisis met elkaar te bespreken. Het Instituut Publieke Waarde (IPW) had hierbij een opdracht als verbinder met de wijkpraktijk en als opleider/ondersteuner van professionals in de aanpak van complexe multiproblematiek. Als verbinder met praktijk zijn in de meest kwetsbare wijken 18 wijkcasussen uitgewerkt en besproken. Als opleider zijn gemeenteprofessionals opgeleid en ondersteunt met de Doorbraakapp. De wijkcasussen en de informatie uit individuele casussen worden verwerkt in een actieonderzoek. De resultaten van dit actieonderzoek worden begin 2022 gepubliceerd.

Kennis en onderzoek

VNG en de ministeries VWS, OCW, BZK, J&V en SZW startte samen met tal van partners, zoals ZonMw en het Verwey-Jonker Instituut, een kennistrace om de sociaaleconomische en maatschappelijke impact van corona te volgen en te duiden. De eerste resultaten daarvan zijn gepubliceerd. Tweemaandelijks wordt een interactief dashboard ge-updatet: Landelijk Dashboard Sociale Impact Corona. Dit geeft een actueel en grofmazig beeld aan de hand van 5 thema's: werk en inkomen, mentale weerbaarheid, onderwijs, gedrag, en sociale cohesie. Het Verwey-Jonker Instituut begeleidt bijeenkomsten met diverse experts en gemeentelijke onderzoekers, waarin de ontwikkelingen aan de hand van de gegevens in het dashboard worden geduid. Daarnaast is ook een CBS-dashboard ontwikkeld waarin stapeling van voorzieningen inzichtelijk is op gemeenteniveau. Beide dashboards laten zien dat de impact van de crisis in generieke zin (vooralsnog) minder groot is dan verwacht. Voor specifieke groepen is de impact echter groter. In de analyse sociale impact van de coronacrisis heeft TNO effecten van de coronacrisis vaker waargenomen bij huishoudens en personen met specifieke risicokenmerken die een grote overlap kennen met factoren die een rol spelen bij multiproblematiek. Het risico bestaat dat de effecten van de crisis hiermee voor een groep Nederlanders hardnekkig, langdurig en mogelijk transgeneratieel worden. Veerkracht is volgens TNO nu en in de volgende fase van de crisis een cruciaal mechanisme om negatieve effecten in het sociaal domein te beperken.

De combinatie van kennis en onderzoek en concrete casuïstiek vormde een vruchtbare bodem voor het gesprek over wat werkt in de praktijk en wat daarvoor nodig is. Soms was het nodig om regelruimte te verhelderen en goede voorbeelden te delen. Soms was extra ondersteuning of inzet nodig (zie ook: Hoe kan het overal beter?). En soms was de conclusie dat voor een oplossing politieke besluitvorming van een nieuw kabinet nodig is. In die gevallen leidde de casusbespreking tot verdieping en een gedeeld beeld van het vraagstuk en mogelijke oplossingsrichtingen. Conclusie is in ieder geval dat het interbestuurlijk, samen en gericht werken aan praktische oplossingen innovatief en inspirerend is. En dat structurele verbetering in kwetsbare gebieden om langdurige inzet en ruimte vragen; met focus op de concrete vraagstukken in de wijkpraktijk.

Wat is er aan de hand in dit gezin?

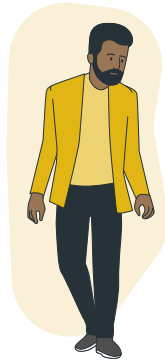
Wordt Veronique met haar dochters uit huis gezet?

Veronique woont met haar dochters Sarah en Emma in een sociale huurwoning. Emma is 7 en heeft door de coronamaatregelen een leerachterstand opgelopen. Sarah is 12, heeft een eetstoornis en gaat naar speciaal onderwijs. Sarah en Emma staan allebei onder toezicht van jeugdbescherming. Door haar depressies verwaarloost hun moeder de opvoeding. Veronique is kapster, maar kwam vlak voor corona in de WIA terecht. Ze heeft een huurachterstand van 3 maanden. En omdat dit niet de eerste keer is, wil de woningbouwvereniging haar het huis uitzetten. En heeft dit al bij de rechter neergelegd. Als dit daadwerkelijk gebeurt, komt Veronique in de vrouwenopvang terecht. En Sarah en Emma in de crisispleegzorg. Een wijkteamlid heeft die plekken al geregeld.

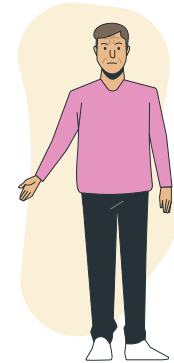
Vader Danny kan geen redding bieden

De meisjes kunnen niet bij hun vader terecht. Danny is alcoholverslaafd en woont overal en nergens. Hij heeft veel schulden en het lukt hem niet de eindjes aan elkaar te knopen. Af en toe klust Danny zwart bij, maar door zijn verslaving heeft hij meestal geen geld.

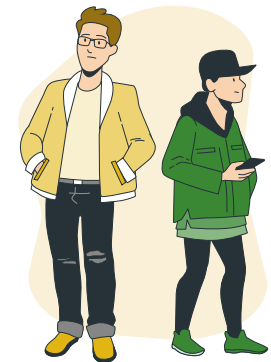
Ook ex-partner Vincent is niet bij machte

Veroniques ex-partner Vincent mishandelde haar regelmatig. En hij bedreigt haar nog steeds. Daarom heeft Vincent een omgevingsverbod. Door zijn hartproblemen zit hij in de WIA. En door zijn problematische schulden volgt hij een schuldsaneringstraject. Om kosten te besparen, is Vincent weer bij zijn moeder gaan wonen.

Zoons Noah en Tim redden het nét

Uit de relatie met Vincent heeft Veronique 2 zoons, Noah en Tim. Ze wonen allebei niet meer thuis, maar hebben wel goed contact met hun moeder. Noah is 19 jaar en heeft een verstandelijke beperking. Hij woont beschermd en heeft beschut werk. Zijn broertje Tim is 16 en heeft last van ADHD. Hij woont in een pleeggezin, werkt bij een supermarkt en gaat naar het mbo.

Dankzij hulp op maat gaat het goed!

Als iedereen de eigen regels volgt ...

Deze 7 mensen zijn met elkaar verbonden. Veel hulpverleners doen – ieder vanuit de eigen expertise – hun best om ze te helpen. Maar als ieder zijn deeltje doet, pak je het onderliggende probleem niet aan!

... gaat het mis!

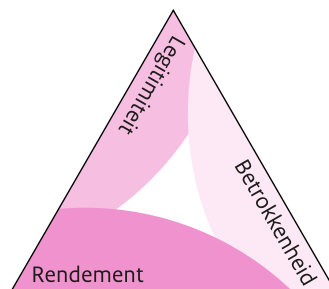
Als Veronique niet snel haar huur betaalt, stort het kaartenhuis in. Dan komt zij in de vrouwenopvang, en Sarah en Emma in de crisisleegzorg.

Deze grote, emotionele schade is te voorkomen. Met een schuldhulpverleningstraject en een ondertoezichtstelling, zou Veronique voor haar dochters kunnen blijven zorgen. Maar omdat Veronique de lopende huur niet kan betalen en ook de achterstand niet kan aflossen, kan de corporatie niet meewerken.

De doorbraak: maatwerk maakt het verschil

Met de waardendriehoek van de doorbraakmethode in het achterhoofd gaat wijkteamlid Agnes aan de slag. Zij weet dat de oplossing die zij gaat voorstellen moet voldoen aan 3 voorwaarden:

1. **Betrokkenheid** > Accepteert iedereen de oplossing?
2. **Rendement** > Besteden we publieke middelen verstandig?
3. **Legitimiteit** > Gaan de acties écht het verschil maken? Passen zij binnen de regels?

Agnes stelt een plan op dat volgens haar een doorbraak kan betekenen. Om erachter te komen of haar voorstel gaat werken:

1. **overlegt** Agnes met Veronique en Danny of zij erachter staan;
2. **berekent** zij met een collega van Financiën het benodigde budget. En kijkt of dit lager is dan de verwachte kosten zónder doorbraak;
3. **checkt** Agnes of haar voorstel past binnen de regels van de gemeente en andere betrokken organisaties.

De kern van de oplossing

1. De gemeente doet een eerste aanbetaling van €600 voor de aflossing van de huurschuld.
2. En ook betaalt de gemeente de eerstkomende maand huur. Nog eens €600.
3. Dit is voor de corporatie voldoende om met Veronique een afbetalingsregeling af te spreken.

Dankzij maatwerk gaat het goed!

Dit 'opstapje' van twee keer een maand huur voorkomt uithuisplaatsing. Zo krijgt het gezin de kans om er met eigen inzet weer bovenop te komen. En komt er ruimte voor schuldhulpverlening en begeleiding bij de opvoeding. De reguliere oplossing (o.a. bestaande uit vrouwenopvang en crisisleegzorg) zou de samenleving veel meer kosten.

Hoe kan het overál beter? (deel 1)

Mensen met problemen én hun hulpverleners lopen soms samen vast. Zij zijn dan niet in staat om een oplossing voor het probleem als geheel te vinden. Omdat maatwerk niet mogelijk lijkt. Gelukkig zijn organisaties en professionals op allerlei manieren op zoek naar wat wérkt in de praktijk. En om hun nieuwe inzichten en werkende oplossingen met elkaar te delen.

Programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens (PMM)

- PMM biedt lokale en landelijke professionals concrete instrumenten en voorzieningen om in situaties waar de ondersteuning vastloopt, burgers met multiproblematiek toch beter en sneller te kunnen helpen. Zo is er het Maatwerkregister, met specifiek voor vastgelopen casuïstiek, contactgegevens bij de deelnemende gemeenten en landelijke uitvoerders. Hierdoor kunnen professionals elkaar sneller vinden om samen tot een oplossing te komen. Als deze professionals via hun reguliere escalatieroutes toch vastlopen, kunnen zij via het Landelijk Maatwerkloket Multiproblematiek terecht bij het Rijk om vastgelopen complexe multiprobleemsituaties te helpen oplossen.

En kan daarna indien nodig worden opgeschaald naar betrokken bestuurders via het Landelijk Escalatie Team. Eenander instrument richt zich op situaties waar de oplossing helder is, maar nog niet duidelijk is welke partij deze moet bekostigen. Hiervoor is een overbruggingsprocedure opgezet, voor casuïstiek op het snijvlak tussen Wmo, Jeugdwet, Zvw en Wlz. Deze procedure is sinds 1 januari 2021 in gebruik. Door snel duidelijkheid te bieden over welke partij moet financieren of via voorfinanciering, kan de juiste hulp tijdig worden geboden. De Masterclass “ruimte binnen regelgeving”, samen met de Landsadvocaat, wordt aangeboden aan professionals bij gemeente, uitvoerders en Rijk. Twaalf uitvoeringsorganisaties zijn aangesloten bij PMM zoals bijvoorbeeld Belastingdienst, CAK, CJIB, Dienst Justitiële Inrichtingen, DUO, IND, SVB, UWW en Verslavingsreclassering. Evenals ruim 60 gemeenten, o.a. uit de gebieden voor stedelijke vernieuwing. Het Landelijk Maatwerkloket Multiproblematiek heeft inmiddels 85 casussen in behandeling gehad. De geleerde lessen en patronen worden opgetekend en op de juiste tafels gebracht.

- Ruim 60 gemeenten en de 16 stedelijk vernieuwingsgebieden geven aan dat PMM aansluit bij hun werkwijze. De professionals van deze organisaties krijgen een training in de doorbraakmethode zodat zij beter maatwerk leveren aan multiprobleemhuishoudens.

Werkloosheid

- In alle arbeidsmarktregio's zijn 'NL werkt' en 'NL leert door' gestart. De aanvullende crisisdienstverlening wordt nu opgezet. Dit alles op basis van de ministeriële regeling voor de samenwerking, financiering en gegevensuitwisseling die in het voorjaar in werking is getreden. Een landelijke stuurgroep ondersteunt en monitort de uitvoering.
- Iedere arbeidsmarktregio ontwikkelt een aanpak samen met scholen, gemeenten en andere partijen. In samenwerking met de landelijke koepels organiseert het ministerie van SZW onder meer intervisies en kennisbijeenkomsten in de regio's. Bijvoorbeeld zeer goed gewaardeerde werktafels, waarbij partijen afspraken maken over verdere samenwerking. Deze aanpak Jeugdwerkloosheid is verlengd tot en met 2022.
- De regionale aanpak Jeugdwerkloosheid richt zich specifiek op kwetsbare schoolverlaters. Voor mbo-scholen is er subsidie voor de extra begeleiding en nazorg van kwetsbare mbo'ers.

Hoe kan het overál beter? (deel 2)

Aanpak schulden

- In februari 2021 startte de campagne 'De eerste stap helpt je verder' om mensen te motiveren om tijdig actie te ondernemen en hulp te zoeken bij schulden. Medio september is een vervolg gelanceerd met aandacht voor jongeren en ondernemers.
- Collectief schuldregelen is fijn voor schuldeisers, schuldenaren en schuldhulpverlening. Veel gemeenten doen dit al, of denken erover na. Met veel (grote) schuldeisers zijn afspraken gemaakt over het vooraf meewerken aan schuldregelingen. Ook andere schuldeisers gaan steeds meer het voordeel zien vooral in combinatie met het Schuldenknooppunt van NVVK en VNG én de inzet van saneringskredieten.
- Om collectief schuldregelen op te schalen, organiseert de VNG online informatiebijeenkomsten voor gemeenten. En ontwikkelt zij een toolkit voor gemeenten om met lokale schuldeisers goede afspraken te maken. Het ministerie van SZW ondersteunt deze versnelling.
- Het programma Inzichten leernetwerk Schulden in de opvang (schouderonder.nl) en Divosa gaan leernetwerken en de werkplaatsmethodiek inzetten om de lokale samenwerking tussen Wmo-zorgaanbod en schuldhulpverlening te bevorderen. Ook loopt er een onderzoek naar innovatieve aanpakken voor betaalbare woningen.
- Steeds meer gemeenten gebruiken de lijst met wanbetalers zorgpremie van het CAK om mensen met gevorderde schuldenproblematiek en vaak multiproblematiek op te sporen. Het loont om op basis van deze lijst huisbezoeken af te leggen. Lees op de websites van het CAK en Zorgverzekeringslijn meer over het gebruik van de CAK-lijst.
- Het interventiepakket 'Geldzorgen in de spreekkamer' wordt in het najaar van 2021 getest bij huisartsen in meer dan 20 gemeenten. De bedoeling is dat huisartsen beter gaan samenwerken met het sociaal domein.
- De NVVK heeft van het ministerie van SZW een subsidie gekregen om, in navolging van de noodstopprocedure van het CJIB, 'schuldenrust' te realiseren via een noodstop of pauzeknop.
- De samenwerking en gegevensuitwisseling tussen verhuurders en gemeenten is makkelijker na ondertekening van het Landelijk Convenant Vroegsignalering door Aedes, Kences, IVBN, Vastgoedbelang, NVVK en VNG. Dit convenant is ook van belang voor de gegevensuitwisseling tussen gemeenten en andere 'vastelastenpartners', waaronder Vewin, Zorgverzekeraars Nederland en Energie Nederland.
- Mensen met geldzorgen komen vaker dan gemiddeld bij de huisarts op het spreekuur met klachten waar niet altijd een medische oorzaak aan ten grondslag ligt. Het lectoraat 'schulden en incasso' van de Hogeschool Utrecht ondersteunt in opdracht van VWS en SZW huisartsenpraktijken met het signaleren en bespreekbaar maken van geldzorgen, en het warm overdragen van patiënten naar schuldhulpverlening. Dit ontlast de huisarts en zorgt er voor dat gemeenten burgers met geldzorgen eerder kunnen helpen.

Hoe kan het overál beter? (deel 3)

Wonen en stedelijke vernieuwing

- Van 1 juli 2021 tot 30 juni 2022 krijgen bewoners van een sociale huurwoning géén huurverhoging.
- In 16 stedelijke vernieuwingsgebieden werkt het ministerie van BZK samen met gemeenten en lokale partners aan gebiedsvernieuwingsprogramma's. In 2020 zijn impactmetingen gedaan. Het alliantieoverleg van burgemeesters heeft een manifest opgesteld, en de issues hieruit worden met voorrang opgepakt.
- In 2020 stelde het ministerie van BZK 50 miljoen euro beschikbaar om de bouw van (flexibele) huisvesting aan te jagen om versneld extra woonplekken en tijdelijke opvangmogelijkheden te realiseren. De gehonoreerde projecten vanuit de Regeling huisvesting kwetsbare groepen zijn inmiddels van start. In 2021 is opnieuw 50 miljoen beschikbaar.
- De jongerenregisseur is één van de speerpunten uit het Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren van het ministerie van VWS. Over heel Nederland zijn 14 gemeenten hard aan de slag gegaan met het beter organiseren en verbeteren van regie. Sinds de komst van de jongerenregisseur merken deze gemeenten dat er minder terugval is onder dakloze jongeren. Dat komt omdat gewerkt wordt met één contactpersoon, één plan en één traject. Het Jongerenpanel denkt hierbij actief mee. Zij hebben aanbevelingen gedaan wat goed gaat en waar deze gemeenten mee aan de slag kunnen. Het doel is dat de 14 gemeenten aan het einde van het Actieprogramma goede voorbeelden van de invulling van de jongerenregisseur kunnen delen, om zo andere gemeenten te inspireren.
- Met 200 miljoen euro van het ministerie van VWS zetten alle partijen zich in voor de uitvoering van het plan 'Een (t) huis, een toekomst'. Er zijn 10.000 extra woonplekken met passende begeleiding voor dak- en thuislozen gepland.
- De 43 MO/BW centrumgemeenten (MO/BW= maatschappelijke opvang en beschermd wonen) ontvangen extra geld voor de brede aanpak van dak- en thuisloosheid en voor hun plannen op het terrein van preventie, transformatie van de maatschappelijke opvang en wonen met begeleiding.
- Verhuurders, VNG en het ministerie van BZK hebben tijdens de tweede coronagolf nieuwe afspraken gemaakt om huisuitzettingen als gevolg van betalingsproblemen te voorkomen.
- Tot 2030 stelt de regering elk jaar 100 miljoen euro beschikbaar voor de bouw van extra woningen.
- Met een bijdrage van ruim 400 miljoen uit het Volkshuisvestingsfonds worden bijna 22.000 woningen in kwetsbare gebieden gerenoveerd en verduurzaamd, zodat deze leefbaarder en veiliger worden. De beschikbare middelen zijn verdeeld over heel Nederland, waarbij prioriteit is gegeven aan de 16 stedelijk vernieuwingsgebieden en 13 grens- en krimpregio's.
- De minister van BZK heeft met Aedes en VNG bestuurlijke afspraken gemaakt om gezamenlijk de bouw van 150.000 sociale huurwoningen te versnellen en te groeien naar een bouwproductie van minimaal 25.000 woningen per jaar. Daarnaast willen partijen de komende jaren 10.000 flexwoningen bouwen.

Hoe kan het overál beter? (deel 4)

Jeugd en onderwijs

- Met het verbeteren van de uitstroom uit de residentiële jeugdhulp, zodat jongeren niet dak- of thuisloos worden, gingen Dordrecht en Groningen van start. Bij beide gemeente zijn professionals getraind in de doorbraak-methode. Groningen heeft wekelijks overleg met jeugdzorgaanbieders. De betreffende jongeren zijn zo goed in beeld en worden geholpen. Dordrecht heeft reflectie-sessies gehouden met aanbieders en werkt aan het aanpassen van de verordening, zodat jongeren onder de 18 zich makkelijk in kunnen schrijven voor een woning. Zo kan een jongere met eventueel een vorm van ondersteuning vanuit de Wmo, de jeugdzorg al voor de 18e verjaardag verlaten. Ook vanuit andere programma's wordt gewerkt aan een verbeteringen op dit gebied. Kijk op www.16-27.nl.
- Het ministerie van BZK werkt aan het versterken van de positie van jongeren in onze democratie. Corona maakte dit extra urgent. Samen met diverse jongeren en Number 5 zijn hiervoor diverse initiatieven opgezet en is afgelopen jaar ook veel onderzoek gedaan. In het rapport 'Bondgenoten in de Democratie' staan concrete aanbevelingen voor vervolgstappen. Dit voorjaar zijn pilots gestart. Daarmee testen we verschillende vormen van jongereninspraak op lokaal en nationaal niveau. Hiervan verwachten we de resultaten dit najaar.
- Naar aanleiding van corona zijn diverse co-creatiesessies gehouden tussen jongeren en de top van ieder ministerie over onderwerpen zoals wonen, kwetsbare wijken en de impact van de coronacrisis. Daarbij werd ook samengewerkt met verschillende gemeenten, de Nationale Jeugd Raad, het Nederlands Jeugdinstituut en Maatschappelijke Diensttijd.
- Op basis van co-creatiesessies met groepen jongeren van diverse achtergrond in 6 gemeenten, lanceerde het ministerie van VWS het Jeugdpakket en het steunpakket Welzijn Jeugd. Beide zijn bedoeld om het sociale en mentale welzijn van (kwetsbare) jongeren te bevorderen.
- Nationaal Programma Onderwijs
Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs krijgen scholen in het primair en voortgezet onderwijs het huidig en komend schooljaar extra middelen om leerovertraging van leerlingen aan te pakken. Scholen maken hiervoor gebruik uit de verschillende interventies beschreven een menukaart, passend bij de leerovertraging of wat nodig is om de mentale gezondheid en het welbevinden van kinderen te bevorderen. Scholen met veel leerlingen met ouders met een lage sociaaleconomische status krijgen voor de aanpak van leerovertragingen een extra bijdrage. Daarnaast is er een arbeidsmarkttoelage om het werk op scholen met het grootste risico op onderwijsachterstanden aantrekkelijker te maken. Ook in het mbo en hoger onderwijs zijn er middelen beschikbaar gesteld om studieovertraging terug te dringen en maatregelen te nemen die het studentenwelzijn verbeteren. Men kiest vooral voor het aanpakken van problemen die studenten ondervinden bij de overgangen tussen de onderwijssectoren en de verbetering van het studentenwelzijn.
- Met het Steunpakket Welzijn Jeugd steunt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport tientallen landelijke initiatieven die aansluiten bij de behoeften van jongeren op het gebied van hun sociaal en mentaal welzijn in coronatijd. Het grootste deel van dit steunpakket gaat naar gemeenten voor lokale initiatieven. De landelijke initiatieven zijn bedoeld om de lokale aanpak te versterken.
- Gelijke Kansen Alliantie
De Gelijke Kansen Alliantie - initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap – werkt aan het verbeteren van kansengelijkheid in het onderwijs met aandacht voor thuis, school en de leefomgeving. De GKA doet dit door lokale partijen met elkaar te verbinden, hen te faciliteren, interventies te financieren, kennis te delen en door data en onderzoek beschikbaar te stellen. De echte verschilmakers zijn binnen de lokale netwerken te vinden. Hier werken betrokken professionals aan het verbeteren van de dagelijkse praktijk voor kinderen en jongeren. Want zij kennen de lokale dynamiek en context het beste. Momenteel hebben vijftig gemeenten zich middels een GKA-agenda aangesloten bij de GKA. De komende tijd zal dit aantal oplopen naar honderd gemeenten met een meerjarige GKA-agenda.

Hoe verbeteren we de spelregels?

Om inwoners écht te helpen, hebben organisaties en professionals slagkracht én maatwerk nodig om het onderliggende probleem op te lossen. Veel wetten maken het al mogelijk om maatwerk te bieden. Het is nu belangrijk om mensen op te leiden, te empoweren, en samen na te denken over een succesvolle multiprobleemaanpak. Gemeenten, de VNG, ministeries en uitvoeringsorganisaties ontwikkelen samen de bouwstenen van deze aanpak. Nieuwe werkwijzen die we gaandeweg ontdekken, kunnen in wet- en regelgeving terechtkomen.

Programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens (PMM)

- Om de verstrikking in de complexiteit, de bureaucratie of het soms lamleggende geschil over wat wel en niet mag te doorbreken, beziet PMM ook een aantal nieuwe wettelijke instrumenten. Streven is om 3 bevoegdheden voor maatwerk bij multiprobleemgezinnen te regelen. Dit moet aansluiten bij het wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams). Het gaat om:
  1. overkoepelende afwijkingsbevoegdheid;
  2. time-outbevoegdheid;
  3. afstemmingsbevoegdheid.Belangrijk vraagstuk is: hoe krijgen we het concept 1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur van 'papier' naar implementatie en standaard werkwijze? Zie bijvoorbeeld '1Gezin1Plan1Regisseur – Samen een plan maken om de zorg en ondersteuning af te stemmen' (1gezin1plan1regisseur.nl).

Aanpak schulden

- Door een wijziging in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening kunnen gemeenten gegevens van inwoners met betalingsachterstanden in een vroeg stadium uitwisselen met zorgverzekeraars, woningcorporaties, particuliere verhuurders en energie- en drinkwaterbedrijven.

Wonen

- Recent zijn er twee wetten aangenomen die corporaties meer ruimte geven om te investeren in leefbaarheid in wijken:
  - De wet Huur- en inkomensgrenzen wijzigt de DAEB-inkomensgrens voor toewijzing van sociale huurwoningen van woningcorporaties. Daarmee krijgen meerpersoonshuishoudens met een middeninkomen toegang tot de corporatiesector. Verwachte ingangsdatum: 1 januari 2022.
  - Met de wijziging van de Woningwet wordt de slagkracht van woningcorporaties op dat gebied vergroot. Het maximum op leefbaarheidsuitgaven vervalt en corporaties mogen activiteiten gericht op ontmoeting ondersteunen. Het tijdelijk buiten werking stellen van de markttoets zorgt ervoor dat corporaties makkelijker kunnen investeren in middenhuur en in gemengde buurten.

- Ook wordt gewerkt aan aanpassing van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek waardoor meer (experimenteer)ruimte komt voor oplossing van lokale leefbaarheidsproblemen. Ook voor andere regelgeving wordt verkend of (lokale) ruimte voor experimenteren vergroot kan worden.